
ИСКАНИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ С УВРЕЖДЕНИЯ КЪМ ВСИЧКИ ПОЛИТИЧЕСКИ ПАРТИИ, УЧАСТВАЩИ В ИЗБОРИ 2013

Българските политики в сферата на увреждания са архаични, неефективни и в дълбоко противоречие с политиките на Европейския съюз, както и с ратифицираната преди година от България Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания. В резултат на това безработицата сред хората с увреждания достига 77%, а по „оптимистични“ данни на Евростат почти половината от младежите с увреждания не завършват средно образование или изобщо остават без всякакво образование. Тези и още ред други недъзи на системата – някои видими и осезаеми за широката публика, като архитектурната достъпност или достъпността на транспорта, други невидими, но мъчителни за хората с увреждания – съвършено погрешният начин за оценяване на увреждането като медицинско състояние, липсата на съвременни технически помощни средства, липсата на лична помощ, на услуги в общността, на жилищна политика, правят високият процент бедност сред гражданите с увреждания закономерно явление в социалната картина на страната. Същевременно бюджетът на държавата харчи милиарди за пенсии, помощи и други придобивки, разпределяни не според индивидуалните потребности на човека, а на калпак и само въз основа на решенията на ТЕЛК. За съжаление, всичко това е резултат от остарялата и корумпирана система, която работи с „благословията“ на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания (НСИХУ). В него участват т.нар. организации на и за хора с увреждания, щедро финансирани с ежегодна субсидия за „съвещателната“ им подкрепа на държавната политика.

Проблемът е сложен, защото хората с увреждания не са – и не трябва да бъдат разглеждани като – компактна маса от единомишленици, защото имат функционален или интелектуален дефицит. Ние сме хора с различни очаквания от живота, готовност за участие в него, степен на независимост и осъзнати интереси. Освен това, към днешна дата, уврежданията са сфера на високодоходен бизнес, който най-често облагодетелства доставчиците на услуги и на технически помощни средства, онези, които управляват различни социални заведения, но под благовидната „грижа за човека“, за социално слабите и уязвими хора.

Център за независим живот е правозащитна
организация на хора с увреждания
София, ул. Екзарх Йосиф 60
www.cil.bg

Във връзка с горното и предвид същността на уврежданията като граждански и социален (а не медицински!) проблем, **очакваме** политическите партии, участващи в надпреварата през 2013 година за национален парламент да се ангажират със следното:

- I. Да се изработи изцяло **нов и съвременен закон за хората с увреждания**, съобразен с принципите и ценностите, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, както и да се ратифицира **в спешен порядък** Факултативния протокол към Конвенцията.
- II. **Нов регламент е необходим** и по отношение индивидуалната оценка на уврежданията, техническите помощни средства, достъпността на средата и всички публични услуги – транспорт, здравеопазване, образование, пазар на труда и пр.
- III. Да се изработи и приеме **Закон за личната помощ на хората с увреждания**, който да гарантира правото и възможността на всеки човек с телесна зависимост да избира, наема, управлява и освобождава хората, които ще го обслужват, компенсирайки дефицита предизвикан от увреждането му, без значение къде живее.
- IV. **Да се промени подходът към деинституционализацията** на деца, младежи и възрастни с увреждания като се премине към истински форми на услуги в общността, а не към малки институции в рамките на населени места, наречени „услуги в общността от резидентен тип“.
- V. Горните промени няма да станат факт, ако се запази съвещателното статукво на национално представителните организации от НСИХУ. За целта е необходимо **да се премине към избор на организации с опит и експертиза** в правозащитната дейност.
- VI. Политиките за хора с увреждания е добре да **„излязат“ от затворените пространства на специалните ведомства и специализираните институции**, за да навлязат в пространството на общия граждански интерес. Това е най-краткият и единствен път за промяна на обществените нагласи и изграждане на нова ценностна система.

Сериозността на посочените промени изисква широк публичен дебат, **НО** през призмата на човешките права и социалното включване, а не на видовете увреждания, диагнозите, социалното подпомагане и прочее. **В рамките на Европейската комисия политиките за хора с увреждания вече са в ресора на г-жа Вивиан Рединг, която е комисар по правосъдието, човешките права и европейското гражданство, а не на комисаря по заетостта и социалното включване.**